

Kecskemét-Hetényegyházi Református Egyházközség

Pásztori üzenet [I.]

Hós 1-3

Az ige üzenete a napokban Hóseás könyvéből, a próféta személyén keresztül szól hozzánk. Az ítélet és a bosszú szavai között azonban mégis megjelenik a reménység üzenete is: „Az élő Isten fiai vagytok!” (2,1) Hóseás könyvéből megannyi újszövetségi párhuzamra lelhetünk, a próféta a mi korunkról írt jövendöléseiben. Megláthatjuk mindebből, milyen kiváltságban lehet részünk ma, mert mi az Újszövetség korába születtünk!

Aktuális:

- A presbitérium elfogadta egyházközségünk új küldetésnyilatkozatát.
- Mostantól indul a „Pásztori üzenet”, a Bibliaolvasó Kalauz rendje szerint, az aktuális igeszakaszokkal és az azokhoz fűzött magyarázatokkal.
- Most vasárnap beszélünk egyházközségünk előző évi pénzügyeiről.

Hóseás könyvét olvasva az embernek rögtön szembetűnik a tény, hogy mennyire nem a mi korunk gondolkozásmódja szerint írták. Büntetés, paráznaság, szégyen: ma azt mondanánk minderre, hogy lelkiismereti szabadság. Mégis ebben az ősi, Kr.e. VIII. századi könyvben Isten mérhetetlen türelme rajzolódik ki előttünk, hogy mennyire szereti az övét még akkor is, ha semmi szerethető nincs bennük.

A próféták könyveiben eleve jellemző a kettősség, hogy Isten és népe kapcsolatában egyszerre tapasztalható a hűség és a hűtlenség. Időszakok és korok változása újból és újból azt a dilemmát okozza, hogy volt-e értelme Istennek kiválasztani egy népet, hogy rajtuk áldásait betölthesse.

És Isten igéje mindig határozottan válaszol erre: igen. Sorolhatjuk a bűnöket A-tól Z-ig: átok, bálványimádás, csalás, düh, eltévelyedés... De Istennek mindig van válasza erre: „Eljegezek magamnak a hit ajándékával és megismered az Urat.”(3,22) Úgy szólítgat, mint szülő a gyermekét, ha az eltévedt. Az utolsó pillanatig próbálkozik, hátha észhez tudja téríteni.

Hóseás könyve olyan, mint egy bűnlajstrom. És mégis, az átkok és fenyegetések között mindig megtalálhatóak az ígéretek is: „azután megtérnek Izráel fiai...” (3,5)

Az ige aktualitása

Nem szükséges sokat keresgélünk, ha bűnlajstromot látnánk. Elég megnyitni egy híroldalt, bekapcsolni az esti híradót. Bűncselekmények, háborúk, gazdasági nehézségek, ember előidézte természeti katasztrófák. Sokan már nem is olvasnak híreket, csak a legszükségesebb irányban tájékozódnak. Nem nehéz észrevenni mindazt, amiről Hóseásnak szólt az Úr.

Sokkal nehezebb megérteni viszont az ígét, amit ezután olvasunk: „akit >nincs irgalomnak< hívnak, ahhoz irgalmas leszek”(2,25). Isten ugyanis türelmes az emberhez. Mikor már mi is bosszúért kiáltanánk, ő türelemre int bennünket is.

Ő várja, hátha néhányan megtérnek még. „Talán a COVID idején többet olvassák az igéimet!” Mégis sokan inkább befelé fordultak, magukba zuhantak. Majd a háború idején: „Most talán megértik, hogy az emberi megoldások mindig kudarcra vannak ítélve!” Mégis miután a menekültáradat alábbhagyott, már a háborús híreket is unottan tovább tekerjük.

Isten elküldte prófétáit akkor is, ha újból és újból ellenük fordultak. Ő ma is küldi az övéit, még ha süket fülekre is találunk csupán. Minket küld, akik hozzá tartozunk, hogy a világ ítéletét hirdessük: „elközelített az Isten országa!” (Mk 1,15)

Kérdezz, hogy érts!

Hóseás könyvében azt látjuk, hogy Isten a bűnre megvonással reagál. Ha Izráel bálványokkal paráználkodott, akkor eltávolította azokat. Ha az ünnepekkel bosszantották Istent, akkor megszüntette az örömeiket.

Ha az életünkre nézünk, mi az, amit Isten megvont tőlünk annak érdekében, hogy bűneinket leleplezze?

1. fejezet

1-2. „Ez az Úr igéje, amely Hóseáshoz, Beéri fiához szólt Uzzijjának, Jótámnak, Áháznak és Ezékiásnak, Júda királyainak az idejében és Jeroboámnak, Jóás fiának, Izráel királyának az idejében. Amikor az Úr szólni kezdett Hóseáshoz, ezt mondta Hóseásnak az Úr:”

Hóseás könyve legelején olvashatjuk, hogy „Ez az Úr igéje...” Sajátos kifejezés ez, mellyel bár gyakran találkozhatunk az Ószövetség olvasásakor, mégis minden helyen más jelentéssel bír. Ez a szó ugyanis, a דָּבָר (dábár) a mai nyelvektől eltérően nem csupán egy szó, egy egész fogalomkört foglal magába. Hóseás könyvének bevezetője arra utal, hogy Isten sajátosan cselekedett ezzel a prófétával, aki szemtanúja volt a leírtaknak. Ő nem csak tollba mondta igéit a próféta számára, hanem meg is mutatta az élete eseményein keresztül.

Mi volt Isten üzenete a prófétához? Az, hogy „Menj, végy feleségül egy parázna nőt!” Talán félreértett valamit Hóseás? Isten bűnre csábítja őt? Ez így nincs rendjén.

Ha az eredeti szöveg mélyére ásunk, tükörfordításban ezt találjuk: „menj, végy feleségül egy >paráznaság asszonyát<” Ezért a bibliakutatók közül sokan arra gyanakodnak, hogy itt nem megszokott prostitúcióról, vagy hűtlenségről van szó. Sőt, Hóseás számára olyan feadatot adott az Úr, mely az ő korában sok férfinak jelentett fejtörést. Izráelben ugyanis sokan voltak, akik pogány kultuszban is érintettek voltak. Erre az időre ugyanis Izráel és a környező népek már együtt éltek, és nem csak gazdasági szövetségeket kötöttek egymással. Mindennek egyenes következménye volt, hogy Izráeli lányok is részt vettek kultikus tevékenységekben. És mivel a korszakban elterjedtek voltak a termékenység-istenségek a környéken, így a lányok sokszor beleestek abba a hibába, hogy „szent cselekvés” címszóval szexuális rítusokon vettek részt. Mindezt persze Izráel Istene szigorúan tiltotta. Úgy tűnik, hogy Hóseás tehát egy ilyen lányt volt kénytelen feleségül venni.

3-9. „Menj, végy feleségül egy parázna nőt, és legyenek gyermekeid a paráznától, mert rútul paráználkodik ez az ország, hátat fordít az Úrnak. Ő elment, és elvette Gómert, Diblajim leányát; az teherbe esett, és fiút szült neki. Akkor ezt mondta neki az Úr: Nevezd el Jezérelnek, mert már csak egy kis idő, és megbüntettem Jéhú házáat a jezérel vérontás miatt, és véget vetek Izráel háza királyságának. Azon a napon összetöröm Izráel íját Jezérel síkságán. Gómer újból teherbe esett, és leányt szült. Akkor ezt mondta Hóseásnak az Úr: Nevezd őt így: „Nincs irgalom.” Mert nem leszek többé irgalmas Izráel házához, és nem bocsátok meg nekik. Júda házához azonban irgalmas leszek, és megsegítem őket mint Uruk, Istenük. De nem íjjal, karddal és harccal, nem lovakkal és lovasokkal segítem meg őket. Miután elváltasztotta „Nincs irgalom” nevű leányát, újból teherbe esett, és fiút szült. Az Úr pedig ezt mondta: Nevezd őt így: „Nem népem.” Mert nem vagytok az én népem, és én sem vagyok a tietek.”

Ahogy születtek sorban a gyermekek, úgy vált egyre érthetőbbé Hóseás számára Isten üzenete:

1. az első gyermek neve „Jezérel”: a bűn nem maradhat büntetés nélkül; [Jezérel annak a helynek a neve, ahol Jéhú lemészárolta Ahazjá testvéreit]
2. a második gyermek neve „Nincs irgalom”: Isten nem irgalmaz azoknak, akik nem hívják segítségül az ő nevét és nem kérnek bocsánatot bűneikre;
3. a harmadik gyermek neve „Nem népem”: Isten nem vállal közösséget olyanokkal, akik ellene fordulnak.

Az igeversek sorában mégis látunk egy szakaszt, mely Isten hűségéről beszél: „Júda házához azonban irgalmas leszek, és megsegítem őket mint Uruk, Istenük. De nem ijjal, karddal és harccal, nem lovakkal és lovasokkal segítem meg őket.”(7)

Arra utal itt Hóseáson keresztül az Úr, hogy ő másképp cselekszik, mint ahogy az ember várná. Ahogy Jézust is királynak, hadvezérnek gondolták, úgy az Ószövetség embere is Istenben első sorban harci előnyöket és győzelmet lát. Így érti félre az ember az Istent: a saját céljaira akarja őt felhasználni ahelyett, hogy hagyná, hogy Isten véghezvihesse benne az ő áldásos munkáját.

2. fejezet (részletek)

„De lesznek még annyian Izráel fiai, mint a homok a tengerparton, amelyet nem lehet megmérni, sem megszámlálni. Akkor ahelyett, hogy ezt mondanák nekik: Nem vagytok népem! – ezt fogják mondani: Az élő Isten fiai vagytok! Összegyűlnek majd Júda fiai és Izráel fiai, és egyetlen fejedelmet választanak maguknak. Eljönnek az országból, mert nagy lesz még Jezréel napja. Mondjátok fivéreiteknek: „Népem!” és nővéreiteknek: „Van irgalom!”

[...] Elpusztítom szőlőjét és fügefáját, amelyekről azt mondta: Az én keresetem ez, amelyet szeretőim adtak. Hagyom, hogy elvaduljanak, hadd pusztítsa a mezei vad. Megbüntetem azokért a napokért, amelyeken a Baaloknak tömjénezett, gyűrűvel és nyakláncsal ékesítette magát, úgy ment a szeretői után, engem pedig elfelejtett – így szól az Úr.

Azért most én csábítom őt: elvezetem a pusztába, és szívhez szólóan beszélek vele. Azután visszaadom szőlőjét, és az Ákór-völgyet a reménység kapujává teszem. Ott majd úgy válaszol nekem, mint ifjúsága idején, mint amikor kijött Egyiptomból. Azon a napon férjednek fogsz hívni – így szól az Úr –, és nem hívsz többé a Baalodnak. Kiveszem szájából a Baalok nevét, nem emlegetik többé nevüket. Azon a napon szövetséget kötök javukra a mezei vadakkal, az égi madarakkal és a földön csúszó-mászó állatokkal. Kiirtom az íjat, a kardot és a háborút az országból, és biztonságban élhetnek. Eljegyezlek magamnak örökre, eljegyezlek magamnak az igazság és a törvény, a szeretet és az irgalom ajándékával. Eljegyezlek magamnak a hit ajándékával, és megismered az Urat. [...]

Hóseás jövendölése nem feltétlenül a távoli jövőre vonatkoznak. Bár jövő időben hangzottak el ezek a szavak, de Isten nem tesz kikötést arra nézve, hogy mikor következnek be mindezek. A prófétaság lényege ugyanis az, hogy a hallgatóság, szembesülve Isten igazságával, megtérjen és jó irányba álljon. Erre vonatkoznak a szavak: „szívhez szólóan beszélek vele”(2,16), azaz Isten igéje megérinti majd őket. A szívhez szóló ige csak az lehet, ami átformálja az embert, a személyiségétől kezdve a tervein át a mindennapi életéig. Ez a megérintő isteni szó, ahogy Hóseás könyve lelegején, egyszerre cselekvés is. Amint Isten kimondta, az már valósággá is vált. Erre hívta Hóseáson keresztül Isten az ő népét.

Mégis úgy tűnik a leírásból, hogy mindez Hóseás életében nem következett be. Egymást követték a bálványimádó királyok Izráelben, és a nép megtérésére is még évtizedekig várni kellett. Júdában sem volt sokkal másabb a helyzet, bár ott a királyok között volt, aki Isten útján járt, de az áldozóhalmok és a pogány kultuszok nem szűntek meg egyik országrészben sem.

Hóseás könyvéből mégis az Újszövetség eseményei rajzolódnak ki előttünk. Isten Izráel fiaivá tette a pogány népeket, és általuk az ő népe újra lélekben és igazságban keresik az Urat. Eljegyezte az Úr magának mindazokat, akik Jézus nevére keresztelkedtek meg és új szövetség kötöttet Isten és ember között. Az öröklét ígérete, az igazság és törvény, a szeretet és irgalom és a hit: mintha Jézus tanításait olvasnánk.

3. fejezet

„Ezt mondta nekem az Úr: Szeresd csak tovább azt az asszonyt, aki más szeretője és házasságtörő, ahogyan az Úr szereti Izráel fiait, bár más istenekhez fordulnak, és szeretik a mazsolás süteményt. Megvettem az asszonyt tizenöt ezüstért és másfél hómer árpáért, és ezt mondtam neki: Sokáig kell majd várnod rám. Nem paráználkodhatsz, és nem leszel senkié, és én sem megyek be hozzád. Hosszú ideig élnek majd Izráel fiai is király és vezér nélkül, áldozat és szent oszlop nélkül, éfód és házibálvány nélkül. Azután megtérnek Izráel fiai, keresni fogják Istenüket, az Urat és királyukat, Dávidot: remegve fordulnak az Úrhoz, az ő jóságához az utolsó napokban.”

Izráel királysága Hóseás korában jelentős változásokon esett át. II. Jeroboám királysága alatt a kereskedelem fellendült, béke korszaka köszöntött be, így a nép jól élt. Erre utal a mazsolás sütemény is, mely a korban ínyencségnek számított és gyakran bálványkultuszokhoz is kapcsolták.

Közel négy évtizedet követően azonban zűrzavaros időszak következett. Hóseás ekkor kezdte meg prófétai megbízatását. A nép bizonytalanságban élt, egyik király követte a másikat. Ebben a változó helyzetben pedig a nép nem Istenéhez imádkozott, hanem még inkább termékenységi bálványokhoz fordult. Ennek kiábrázolása a parázna asszony, Gómer, akit a prófétának feleségül kellett vennie. Amikor azonban Hóseás összekötötte az életét vele, a paráznaság (lásd az első fejezet leírásában) idejének is véget vetett. Így ábrázolta ki a próféta Isten szándékát népével: ha a nép megtér Istenhez, a bűnöknek helye nem maradhat.

A szakasz utolsó versében olvasható, hogy „remegve fordulnak az Úrhoz...” Az itt szereplő héber פחד (páchad) gyök összetett jelentésű. Leggyakrabban a prófétai iratokban található, és szinte kivétel nélkül mindig Istenre utal. Olyan félelmet ír le ez a kifejezés, mely semmi mással össze nem hasonlítható. A leggyakrabban remegéssel, rettegéssel fordítják, de mindig istenfélelem értelemben. Ez a szó fejezi ki leginkább azt, amit Hóseás igéje el akar érni a hallgatóságban, hogy Istent egyedüli és kizárólagos Úrnak fogadja el az ő népe.

Ez a félelem ugyanis arra a hatalomra utal, ami előtt „hajlik meg minden térd” (Ézs 45,23) Ez az érzet ezért nem hasonlítható össze más félelemmel, mert a földöntúli hatalomra tekint. Arra a hatalomra, melynek egyetlen szava alkotta meg az egész teremtett világot. Hóseás kortársai ezt a hatalmat hagyták figyelmen kívül, mely minden értelemben az ember lehető legsúlyosabb hibája.

Az olvasóknak

Mostantól rendszeresen jelentkezem pásztori üzenetekkel gyülekezetünk tagjai számára. Nyomtatható formátumban készülnek ezek a rövid üzenetek annak érdekében, hogy könnyen továbbadható legyen. Kérem is a testvéreket, segítsenek az üzenetek terjesztésében, hogy minél többekhez eljuthasson Isten élő szava!

Kádár Tamás György

lp.